

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1936 ROKU

O PODRĘCZNIKI CHEMICZNE

Związek Przemysłu Chemicznego, obok działalności zawodowej zmierzającej ku obronie całokształtu interesów przemysłu chemicznego, prowadzi też ożywioną akcję społeczną. Działalność normalizacyjna na terenie Komitetu Technologji Chemicznej P. K. N., bliskie współdziałanie z Instytutem Naukowym Organizacji i Kierownictwa, działalność zmierzająca ku zwalczaniu wypadków w przemyśle chemicznym, udział w akcjach ogólnospołecznych zbiórek na rozliczne cele, fundacje stypendjalne, doraźna pomoc młodzieży akademickiej, praktyki wakacyjne — oto niektóre dziedziny pracy społecznej, jakimi zajmował się Związek w ostatnim okresie czasu.

Ta część naszej działalności społecznej, która związana jest z nauką i nauczaniem, była specjalnie oświetlona na ogólnym Walnym Zgromadzeniu Związku dn. 28 marca r. b. Obecny na posiedzeniu Dziekan Wydziału Chemji Politechniki Warszawskiej, p. Prof. Józef Zawadzki — podkreślając specjalnie że w takim właśnie występuje charakterze — uważał za celowe i wskazane zabranie głosu, celem podkreślenia wielkiej doniosłości, nie tylko materialnej ale przede wszystkim może moralnej, jaką przypisuje działalności Związku w tym właśnie zakresie.

Dowodem dalszego i głębszego zainteresowania Związku zagadnieniami naukowymi był znamieny na temże posiedzeniu głos Prezesa naszej organizacji, p. Inż. Feliksa Wiślickiego. Znane jest ubóstwo polskiej literatury podręcznikowej w zakresie chemji, a zwłaszcza technologii chemicznej. Kilka oryginalnych prac dotyczących chemji czystej i analitycznej, niewielka ilość książek w zakresie specjalnych działów technologicznych (np. cukrownictwa), parę tłumaczeń w tych samych dziedzinach — to bodaj cały dorobek naszej chemicznej literatury podręcznikowej. Student, poświęcający

się technologii chemicznej, bądź korzystać musi z oryginalnych dzieł niemieckich — rzadziej angielskich lub francuskich — albo z tłumaczeń na język rosyjski. Luka naszego piśmiennictwa naukowego jest bardzo szeroka i powinna być zapełniona. Trudności polegają przede wszystkim na braku odpowiednich nakładców. Podręcznik naukowy rozchodzi się bowiem w niewielkiej stosunkowo ilości egzemplarzy, — wskutek tego musi być drogi — a więc niedostępny, w dalszej konsekwencji krąg czytelników maleje, a wydawca zniechęca się coraz głębiej.

P. Inż. Wiślicki podkreślił najistotniejsze okoliczności tego zagadnienia i wskazał, że w imię elementarnych potrzeb sprawa musi znaleźć rozwiązanie. Walne Zgromadzenie jest zespołem zbyt licznym, aby szczegółowo zastanawiać się nad sposobami zaradzenia złemu. Toteż ograniczono się do stwierdzenia stanu faktycznego, powierzając Zarządowi Związku sprecyzowanie metod i środków działania.

Trzeba stwierdzić, że projektowane jest przeznaczenie na podobny cel odsetków w ramach pewnej fundacji, jaka jest w chwili obecnej w toku organizacji. Być może, iż na tej drodze uda się odszukać właściwe rozwiązanie sprawy.

Będziemy sygnalizowali postępy poczynąń Zarządu Związku, który w myśl uchwał Walnego Zgromadzenia przystępuje do rozważania całokształtu doniosłego problemu. Sprawa jest istotnie wielkiej doniosłości, a fakt iż naczelna organizacja przemysłu chemicznego wzięła ją na warsztat pracy zdaje się wróżyć pchnięcie jej naprzód z martwego punktu, na którym znajduje się obecnie.

Szeroka skala zainteresowań społecznych Związku Przemysłu Chemicznego wzbogaciła się o jedną inicjatywę więcej.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 1 do 15 kwietnia r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się — obok innych — następującymi sprawami szczególnego znaczenia:

Ponowił wnioski w sprawie zmian rozporządzenia o niżkach celnych.

Zorganizował naradę w sprawie środków skazających do tłuszczów importowanych z zagranicy,

Przeprowadził szereg istotnych dla przemysłu chemicznego zmian w zakresie obowiązujących taryf kolejowych,

Odbył narady w sprawie liberalnego traktowania przywozu podstawowych w przemyśle chemicznym surowców,

Przeprowadził konferencje w sprawie zrealizowania tych uchwał Narady Gospodarczej, jakie dotyczą bezpośrednio przemysłu chemicznego.

KRONIKA

Posiedzenie Rady i Walne Zebranie Muzeum Przemysłu i Techniki odbędą się w roku bieżącym dn. 25 kwietnia o godz. 17 min. 15 w zespole członków Rady, a natychmiast po zakończeniu tego posiedzenia — w zespole wszystkich członków Muzeum.

W przeddzień — dn. 24 kwietnia r. b. — dokonana będzie uroczystość otwarcia nowych działów Muzeum w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Doroczny 3-dniowy cykl wykładów dla inżynierów chemików, urządzany przez Instytut Naukowej Organizacji i Kierownictwa, rozpocznie się w roku bieżącym dn. 25 kwietnia. Pierwotnie wyznaczony termin nie został dotrzymany — z przyczyn natury technicznej. Wydaje się rzeczą celową jaknajszersze uczestnictwo w kursie inżynierów chemików, zatrudnionych w ruchu fabrycznym. Bliższych informacji o cyklu wykładów udziela i zapisy przyjmuje Instytut Naukowej Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53. Tel. 816-43 i 838-13.

Program wykładów obejmuje przemówienie inauguracyjne p. Inż. F. Wiślickiego oraz prelekcje o organizacji przemysłu chemicznego (p. Inż. E. Trepka), o kierownictwie, wzorcach i wydajności (p. W. Mileski), o wykresach (p. Inż. A. Bajkowski) o organizacji laboratoriów (p. Inż. J. Pfanhauser), o higienie pracy (p. Dr. B. Nowakowski), o kalkulacji kosztów własnych w przemyśle chemicznym i jej roli w zmniejszeniu marnotrawstwa (p. Inż. L. M. Polanowski), o organizacji zakupów (p. Inż. M. Bornstein), o organizacji magazynów wytworów chemicznych (p. Inż. A. Bajkowski), o kontroli ruchu fabrycznego (p. Inż. M. Bornstein), o kontroli produkcji chemicznej przy pomocy elektrycznych przyrządów pomiarowych (p. Inż. S. Hulanicki), o zasadach organizacji bezpieczeństwa pracy (p. Inż. A. Mazurkiewicz).

Związek Inżynierów Chemików organizuje wycieczkę do Niemiec, która odbędzie się natychmiast po zakończeniu zjazdu delegatów okręgowych Związku Inżynierów Chemików — dn. 4 maja r. b. Projektowane jest zwiedzenie fabryk glinu, farb drukarskich, koksowni, fabryki porcelany i innych. Bliższych informacji udziela i zapisy przyjmuje Związek Inżynierów Chemików, Warszawa, Krucza 14.

Targi Międzynarodowe w Poznaniu przystąpiły do wydawania „Biuletynu Targów Międzynarodowych”, poświęconego zarówno sprawom targowym, jak ogólnym rozważaniom gospodarczym. Z druku wydany został Nr. 1, zawierający między innymi oświadczenie Pana Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie Targów Poznańskich.

Przypominamy, że najbliższe Targi odbędą się w okresie od 26 kwietnia do 3 maja r. b.; zgłoszenia na Targi przyjmuje Dyrekcja Targów w Poznaniu.

Chemiczna Spółdzielnia Wytwórcza w Warszawie (Marymoncka 3a), stanowiąca własność kilkunastu inżynierów - chemików, zrzeszonych na terenie Związku Inżynierów Chemików, wytwarza obecnie następujące preparaty chemiczne:

masę izolacyjną do wędlin, selenin sodowy, oraz szereg preparatów pomocniczych dla metalurgii, jak: do topienia miedzi — pod nazwą „Kupron“, do topienia aluminium — pod nazwą „Flukson“, do topienia stopów miedzi — pod nazwą „Geraton“, do spawania aluminium — pod nazwą „Wulkan II“, lepiszcze do rdzeni przy formowaniu, cement żelazny do kitowania odlewów, pastę do smarowania kokili przy odlewach. Są to wszystko preparaty, niewyrabiane przez inne przedsiębiorstwa w Polsce, a doniedawna sprowadzane z zagranicy. Obecnie import ten jest zbędny, a dorobek Chemicznej Spółdzielni Wytwórczej jest dodatnią pozycją w naszym bilansie chemicznym.

Nakładem Związku Izb i Organizacji Rolniczych ogłoszone zostały teksty referatów, wygłoszonych przez przedstawicieli rolnictwa na Naradzie Gospodarczej oraz tezy, przyjęte przez Naradę. Byłoby do życzenia, aby Związek Izb Przemysłowo-Handlowych opublikował również referaty, wygłoszone na Naradzie przez przedstawicieli przemysłu i handlu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Podpisane zostały układy kontyngentowo-celne z *Estonją* i *Holandją*. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści układu.

Parafowane zostały układy kontyngentowo-celne z *Węgrami*. Z chwilą podpisania Związek nie omieszka poinformować zainteresowanych przedsiębiorstw.

Związek przystąpił, na żądanie Rady Traktatowej, do zbierania materiałów do rokowań handlowych z *Finlandją*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych. (Nr. 10 „Inormatora Eksportowego“).

Jugosławja. W czasie od 30 maja do 11 czerwca 1936 r. odbędą się w Lublanie Międzynarodowe Targi. Zapytania w sprawach związanych z organizacją Targów i warunkami udziału w nich należy kierować pod adresem Zarządu Targów (Llubljański Velesejem).

Australja. Lista towarów, ustalona dla celów preferencji brytyjskiej, powiększona została o szereg artykułów chemicznych.

Austrja. Projekt noweli do taryfy celnej, przygotowywany od dłuższego czasu jest obecnie całkowicie opracowany i w niedługim czasie ma wejść w życie.

Ekwador. Z dniem 1 kwietnia b. r. wprowadzona została w życie nowa ustawa o opłatach konsularnych.

Kuba. Z uwagi na niepomysłne dla Kuby kształtowanie się obrotów handlowych z Polską nałożone zostały cła maksymalne na towary pochodzenia polskiego.

Eksport polski zaczyna — jak stwierdza Państwowy Instytut Eksportowy — interesować się rynkiem kubańskim.

Obroty towarowe Polski z Kubą w r. ub. wyraziły się następującymi liczbami: przywóz do Polski — 426 tys. zł., wywóz do Kuby — 175 tys. zł., saldo ujemne dla Polski — 251 tys. zł.

Dla informacji przedsiębiorstw interesujących się rynkiem kubańskim, podajemy, że według obowiązujących na Kubie przepisów, każda przesyłka towarów polskich musi być zaopatrzona w fakturę konsularną, sporządzoną na specjalnych formularzach, dostarczanych przez Konsulat Republiki Kuby (Agencja Konsularna Republiki Kuby w Gdańsku — Stadgraben 14) w pięciu egzemplarzach oraz legalizowanych w tym konsulacie.

Specjalne świadectwo pochodzenia towarów nie jest wymagane.

ZWIĄZEK PROPAGANDY TURYSTYCZNEJ m. st. WARSZAWY

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie zwraca uwagę na pożyteczną działalność Związku Propagandy Turystycznej m. st. Warszawy, założonego wspólnym wysiłkiem samorządu miejskiego i gospodarczego, a mającego na celu wzmaganie ruchu przyjezdnych do stolicy.

Działalność Związku Propagandy Turystycznej z jednej strony zmierza do uświadomienia opinii o obowiązkach w stosunku do przyjezd-

nych i przygotowania miasta do wzmożonego napływu gości, zaś z drugiej do propagowania turystyki do Warszawy zagranicą i na prowincji.

Wziąwszy pod uwagę, że wysiłki Zarządu Propagandy Turystyki przedewszystkiem idą na dobro życia gospodarczego stolicy — Izba Przemysłowo-Handlowa uważa za swój obowiązek zachęcić przedstawicieli sfer gospodarczych do żywszego współdziałania ze Związkiem Propagandy Turystyki w drodze zapisywania się na członków Związku i brania bezpośredniego udziału w pracach Związku, zmierzających do zwiększenia obrotów handlowych przez racjonalną eksploatację ruchu turystycznego w Warszawie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. U. Nr. 25 z dn. 4 kwietnia r. b. ogłoszone zostało pod poz. 203 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 2 kwietnia 1936 w sprawie wprowadzenia w życie postanowień protokołu taryfowego polsko-estońskiego.

Zgodnie z brzmieniem protokołu, ustalono obniżoną stawkę konwencyjną w przywozie do Polski mydła twardego leczniczego błotnego „Temu“ w opakowaniach 2 kg i mniej, sprowadzanego przez Urząd Celný w Turmoncie. Stawka celna w okresie od dn. 1 kwietnia do 31 grudnia r. b. wynosić będzie zł. 300 od 100 kg. Obniżono też konwencyjnie estońskie stawki celne na przywóz z Polski materiałów wybuchowych, lontów i zapalników.

W „Monitorze Polskim“ Nr. 69 z dn. 23 marca r. b. ogłoszony został pod poz. 140 uzupełniający wykaz środków leczniczych, dozwołonych do przywozu na podstawie zaświadczeń wojewódzkiej władzy administracyjnej ogólnej.

W „Monitorze Polskim“ Nr. 80 z dn. 4 kwietnia r. b. ogłoszony został pod poz. 157 okólnik Min. Skarbu w sprawie wyjaśnień dotyczących poz. 668 taryfy celnej.

Zgodnie z postanowieniami tego okólnika, według poz. 668 (przewidującej dermatoidy) należy clić tkaniny pokryte jedno- lub dwustronnie taką masą, która jest odmienna od masy stosowanej przy wyrobie cerat; dodatkowym sprawdzianem jest zatracenie rysunku splotu tkaniny.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 10 z dnia 1 kwietnia b. r. ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Komunikacji, wprowadzające nową taryfę specjalną WE — 29 na przewóz soli potasowych, służących do dalszej przeróbki chemicznej.

W tym samym Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych ogłoszona została nowa taryfa specjalna PA — 21 na przewóz przez porty polskie kopry, z opłatami 1 klasy 11 a, b.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO			
	Cena zł.		
Aceton	340.—	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
Alkohol metylowy czysty 99/100	225.—	„ octowy techn. 30%	85.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	„ rogowa 13/14% N ₂	35.—
Azotan amonu	100.—	* Naftalin czysty w łuskach	48.—
Azotyn sodowy	110.—	Octan amylu	440.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Octan metylu	300.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	Octan sodu	105.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	„ ołowiu	170.—
* Boraks	75—85.—	Oleina	185.—
Chloran potasu	175.—	Oleum 20%	12.75
Chlor ciekły	115.—	Olej lniany	125.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	Olej kokosowy	98.—
Chlorek cynku w proszku biały	95.—	Olej palmowy (z ziarn)	100.—
* Chlorek wapna bielący	30.60	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	18—20.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlorobenzol	160.—	Saletra amonowa	100.—
Chloroform czysty „purissimum“	720.—	Saletra potasowa	520.—
„ „pro narcosi“	1.800.—	* Saletra sodowa przem.	18.—
Dwuwęglan sodowy	38.—	Saletra sodowa rafin.	75.—
Eter siarkowy	385—425.—	* Salmiak sublimowany	180.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan amonu (frco stacja odbiorcza)	24.20
Formalina 40%	170.—	* Siarczan miedzi	50.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—	* Siarczek sodu 60/62%	58.—
„ „techniczna 85/88%	180.—	Smola preparowana	14.50
Karbid	49.—	Soda amonjakalna 98%	20.70
Karbolinum	20.50	* „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze	49.70
Krezol czysty	75.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny	180.—	Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Klej skórny	250.—	Stearyna	170.—
Kwas azotowy techn. 36° Bé za 100% HNO ₃	85.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Kwas cytrynowy zwykły	460.—	Toluol czysty	95.—
Kwas mrówkowy 80%	210.—	Woda amonjakalna	43.—
Kwas winowy zwykły	520.—	Zelatylna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWORCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6-00-19.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.